

kendt praktisk Nødvendighed eller Ønskelighed af en lovgivningsmæssig Indgriben. Foreløbige Love af den Art har vi jo kendt. Der har været et Tilfælde under Landbrugsminister Madsen-Mygdal, og der har været to Tilfælde under den højtærede Statsminister med Banklikvidationerne. Der er ikke fra nogen Side blevet rejst Paastand om, at her handledes imod Grundlovens Aand og Forudsætninger. Den anden Forudsætning, som jeg heller ikke tror, at man indtil Ministeriets Aktion her fra nogen ansvarlig Side har villet bestride, er den, at Regeringen kan ikke udstede foreløbige Love, uden hvor den er berettiget til at vente, at den foreløbige Lov vil finde Rigsdagens Godkendelse.

Jeg ønsker i mine Udtalelser her ikke at indlade mig paa Enkeltheder i det af den højtærede Minister planlagte Provisorium. Her foreligger et stort konstitutionelt Spørgsmaal, og det er væsentligt til dette, jeg vil holde mig. Den danske Befolkning har jo erfaret, hvad det vil sige at leve under en provisorisk Lovgivning, i de mange Aar, den Estrupske Provisorisme raadede. Den højtærede Minister tror, at han kan mane Erindringer fra 1894 frem imod mig i den Henseende. Det vilde være ganske ved Siden af her i Dag at give sig til at drøfte Forligets Berettigelse eller Ikke-Berettigelse, det er noget, der nu fuldkommen hører Historien til. Men den højtærede Minister maa dog kende saa meget til denne Historie, at han ved, at det, der var Hensigten med Aktionen i 1894, var netop at gøre en Ende paa Provisorierne, det var det at opnaa en Overenskomst mellem Folketing og Landsting, som tiltraadtes af Regeringen, hvorved foreløbige Love af den Art skulde blive umulige for Fremtiden.

At der ligesom har været en Spire, en Tilbøjelighed til provisorisk Lovgivning udover Forfatningens Forudsætninger, en Spire, som har været længe om at gro, men som dog har ligget og ventet paa Lyset og Væksten indenfor det socialdemokratiske Parti, kan man se, naar man gaar en Del tilbage i sin Erindring, og jeg husker meget vel fra Samlingen 1897—98 en saare opsigtsvækkende Udtalelse af det ærede Medlem Hr. Wiinblad, hvori han

sagde, at provisoriske Love ikke kunde anses for utilladelige, hvor det drejede sig om et Krav fra den almindelige Valgret, som Landstinget modsatte sig; uden en saadan Ventil, sagde det ærede Medlem Hr. Wiinblad, vil en demokratisk Regering udsætte sig for at se alle sine Reformer visne, kun Frygten for at blive sat ud af Spillet kunde faa Landstinget til at bøje sig.

Men i lange Tider har saadanne Provisorieteorier været ganske ude af Kurs her i Landet, og et Vidnesbyrd om den almindelige Opfattelse i saa Henseende kan jeg hente fra et fremragende Medlem af et andet Parti. I en ledende Artikel i „Politiken“ 1924 — der bærer fuldkommen Præget af at være skrevet af Landstingsmand Edvard Brandes, hvis Stil man sjælden tager fejl af — udtaler Hr. Brandes i Anledning af det Spørgsmaal, der var fremme om Ministeriets Myndighed til efter Finansraadets Indstilling at udstede foreløbige Love, sig om den Frygt, som var kommet til Orde fra anden Side for saadanne Overgreb fra Ministeriets Side, at vi kunde komme ud i egentlig provisoriske Tilstande — og saaledes betegner han saadanne, „hvor Regeringen foretog sig Handlinger, som de to konservative Partier, d. v. s. lige op imod Halvdelen af Folketinget og Landstingets Flertal, ubetinget vilde modsætte sig“ —, og han siger saa: „Vi tror det ikke, vi kan umuligt tænke os, at Ministeriet vilde bære sig saa letsindigt og uansvarligt ad, og at paa nogen Vis det radikale Venstre vilde give sit Minde dertil og ikke vilde kræve, at Rigsdagen øjeblikkelig indkaldtes, hvis Foranstaltningen var af højvigtig Art og tydeligt kunde regne med en Modstand hos to fjendtlige Partier.“ Det er ganske den samme Opfattelse som den, jeg her har gjort gældende.

Jeg gaar nu over til at se, hvorledes det planlagte Provisorium forholder sig til de to Grundforudsætninger, som ubestrideligt har været anerkendt her i Landet i lange Tider. Det drejede sig her om Indførelse af tvungen Voldgift, hvilken er en Foranstaltning, som vilde betyde et saa dybt og betydningsfuldt Indgreb i vore Samfundsforhold som faa andre. Jeg hørte nok, da den højtærede Statsminister havde